

Szoftverellenőrzési technikák

Futásidő és memóriahasználat monitorozása (profiling)

Majzik István és Micskei Zoltán

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem

Méréstechnika és Információs Rendszerek Tanszék

<http://www.inf.mit.bme.hu/>

Tartalomjegyzék

- Motiváció
 - Célkitűzés: Belső működés analízise
- A profiling általános problémái
 - Felműszerezés, triggerelés, regisztrálás
 - Szoftver és hardver monitorozás
- Futásidő profiling
 - Teljesítményproblémák felderítése
- Memóriahasználat profiling
 - Memóriaproblémák monitorozása

Célkitűzések

- Mi a profiling?
 - Dinamikus program analízis (belső működés vizsgálata),
 - a végrehajtás (tesztelés) során gyűjtött információk alapján,
 - a hibák, optimalizálási lehetőségek felderítése érdekében
- Az információgyűjtés (monitorozás) tipikus szempontjai
 - Futásidő adatok felvétele (pl. hívásidő, hívási gyakoriság)
 - Memóriafooglalás követése (pl. elmaradt felszabadítás)
- A profiling analízis része:
A gyűjtött információ felhasználása fejlesztői szinten
 - Hibakeresés: Hol állt le a program?
 - Teljesítmény viszonyok vizsgálata: Mit érdemes gyorsítani?
 - Memóriahasználati viszonyok: Mit lehet optimalizálni?
- Amivel most nem foglalkozunk:
 - Teljesítmény modellezés, változásbecslés, optimalizálás, benchmark tervezés, felhasználói profilok felvétele, ...

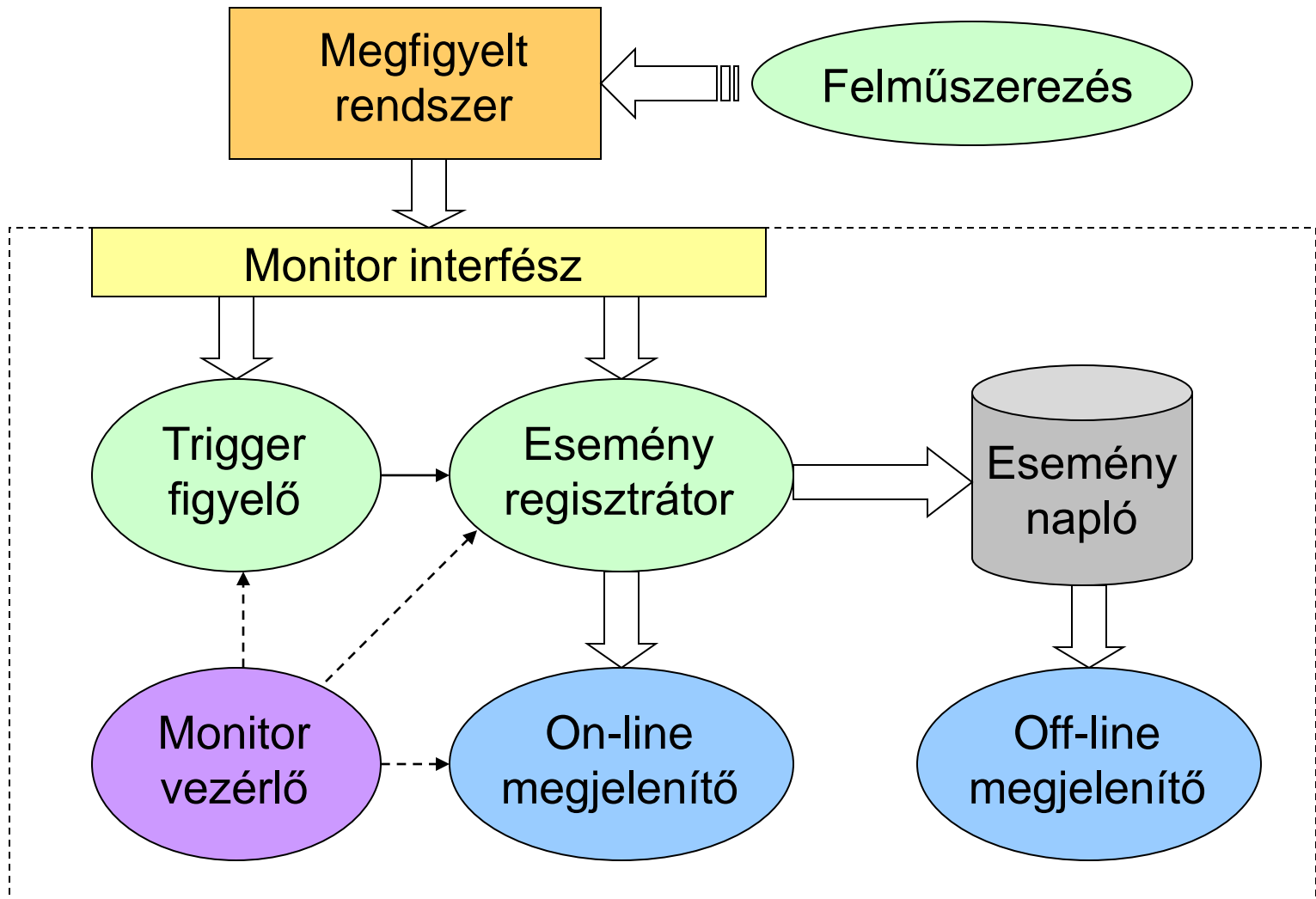
Tartalomjegyzék

- Motiváció
 - Célkitűzés: Belső működés analízise
- A profiling általános problémái
 - Felműszerezés, triggerelés, regisztrálás
 - Szoftver és hardver monitorozás
- Futásidő profiling
 - Teljesítményproblémák felderítése
- Memóriahasználát profiling
 - Memóriaproblémák monitorozása

A monitorozás alpműveletei

- **Információgyűjtés:**
 - Releváns információk: idő, erőforráshasználat, kommunikáció, ...
 - **Periodikus** információgyűjtés: mintavételezés (pillanatképek)
 - **Eseményfüggő** információgyűjtés: instrumentáció (eseményekre)
 - Kiterjeszhető esemény nyomkövetésre (nem csak aggregált profilok)
- **Általános feladatok:**
 - **Információ hozzáférés: Felműszerezés**
 - Szoftver úton: Extra utasítások beszúrása (általában a forráskódba)
 - Hardver úton: Illesztés a rendszerbuszra, csatornára, ...
 - **Információ szűrés: Triggerelés**
 - Szoftver úton: Felműszerezés része (extra utasítások megoldják)
 - Hardver úton: Jelek, jelminták figyelése (pl. buszon)
 - **Információ tárolás: Regisztrálás**
 - Szoftver úton: Naplózás memóriába vagy fájlba szoftver modulból
 - Hardver úton: Rögzítés külső tárba (pl. körpuffer)

Általános monitorozási séma

Példa: Előfeldolgozás (felműszerezés)

```
for (i=0; i<9; i++) {  
    V(sm1);  
    if (i==a) {  
        P(sm1);  
    } else {  
        P(sm2);  
    }  
}
```

Elő-
feldolgozó

```
for (i=0; i<9; i++) {  
    EV(V1); V(sm1);  
    if (i==a) {  
        EV(P1); P(sm1);  
    } else {  
        EV(P2): P(sm2);  
    }  
}
```

```
void switch_up() {  
    if( gear == 5 ) {  
        error();  
        return;  
    }  
    set_gear( gear+1 );  
}
```

```
char _TABLE[ NUM_BLOCK / 8 ];  
void switch_up() {  
    if( gear == 5 ) {  
        error();  
        _TABLE[17/8] |= (1<<(17%8));  
        return;  
    }  
    set_gear( gear+1 );  
    _TABLE[18/8] |= (1<<(18%8));  
}
```

A profiling (monitorozás) problémái

- **Beavatkozás:** Ha a rendszer erőforrásait használjuk, akkor megváltoztatjuk a rendszer viselkedését
 - Példa: Időzítések, eseménysorrend eltérő lesz
 - Megoldás: Hardver monitorozás, bennhagyás
- **Szemantikai hézag:** A megfigyelt információ különbözik a szükséges információtól
 - Példa: Processzor buszjelekből erőforráshasználatra következtetni
 - Megoldás: Rugalmas (szoftver) triggerelés vagy off-line analízis
- **Globális jellemzők származtatása:** Elosztott rendszerek esetén a lokális információból globális jellemzők
 - Példa: Körkörös várakozás detektálása
 - Megoldás: Központi monitor, lokális monitorok szinkronizálása

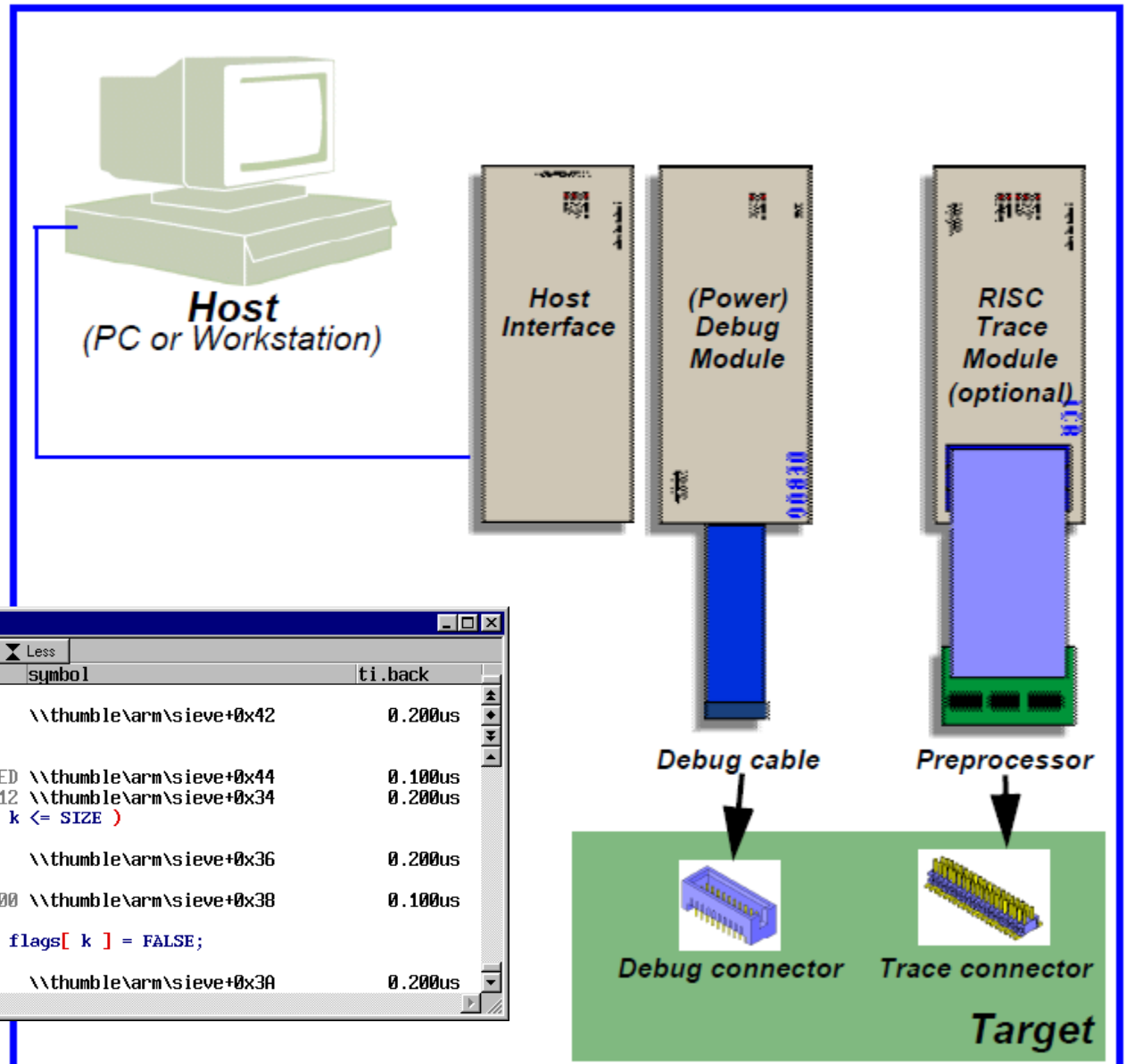
Általános megoldások áttekintése

Monitorozás típusa / feladat	Felműszerezés	Triggerelés	Regisztrálás
Szoftver (rugalmas, de beavatkozó)	Trigger utasítások (aut.) beszúrása	Trigger utasítások közvetlenül	Alkalmazás, vagy monitor processz
Hardver (nem beavatkozó, de specifikus)	Közvetlen csatlakozás	Hardver komparátor	Lokális vagy távoli tároló
Hibrid (rugalmas, kevésbé beavatkozó)	Trigger utasítások (aut.) beszúrása	Trigger utasítások közvetlenül	Hardver (lokális vagy távoli tároló)

Példa: Hardver monitorozás

Lauterbach TRACE32

- Bus trace, program trace
- 512 Kframes trace memory
- 94 channels
- 36 bit time stamp
25 ns resolution

B::TRace.List

record	run	address	cycle	d.l	symbol	ti.back
-00000023	f	add r3,r3,r7				
696		T:00001BBE	fetch	3101	\\thumble\arm\sieve+0x42	0.200us
-00000022	f	b 0x1BB0				
692		T:00001BC0	fetch	E7ED	\\thumble\arm\sieve+0x44	0.100us
-00000021	f	T:00001BB0	fetch	2B12	\\thumble\arm\sieve+0x34	0.200us
					while (k <= SIZE)	
-00000020	f	cmp r3,#0x12				
693		T:00001BB2	fetch	DC04	\\thumble\arm\sieve+0x36	0.200us
-00000019	f	bgt 0x1BBE				
694		T:00001BB4	fetch	2400	\\thumble\arm\sieve+0x38	0.100us
					{	
					flags[k] = FALSE;	
-00000018	f	mov r4,#0x0				
		T:00001BB6	fetch	4805	\\thumble\arm\sieve+0x3A	0.200us

Példa: Java Virtual Machine Tool Interface (JVMTI)

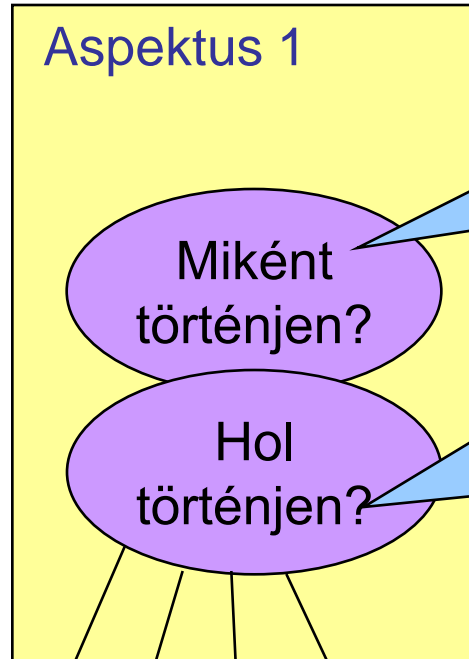
- Java Platform Debugger Architecture része
 - Korábbi Java Virtual Machine Profiler Interface (JVMPPI) és a Java Virtual Machine Debug Interface (JVMDI) helyett
- Natív (C, C++) programozási interfész
 - Futtatott alkalmazások állapotának vizsgálata (profiling, debugging)
 - Alkalmazás végrehajtás vezérlése JVM-en
- Kétirányú interfész
 - Események kliens (agent) programok számára (callback fv.)
 - Pl. ThreadStart, ThreadEnd, ClassLoad, FieldAccess, MethodEntry,...
 - Függvények biztosítása vezérléshez, lekérdezéshez
 - Pl. SuspendThread, StopThread, GetThreadInfo, GetStackTrace,...
- Java bytecode felműszerezése lehetséges a kliens által (pl. metódusszintű monitorozáshoz)
 - Statikus (előzetesen)
 - Betöltési időben (load-time): ClassFileLoadHook event
 - Futási időben (run-time): RetransformClasses function

Példa: Szoftver monitorozás AOP felhasználásával

- Monitorozás: Teljes szoftvert „átszövő” beavatkozás
 - Sok helyen kell beavatkozni a regisztráláshoz
- Beavatkozások modularizálása aspektusokban
 - Megadható a beavatkozás helye (reguláris kifejezéssel)
 - Vágási pont (pointcut): hová kell kapcsolódni?
 - Kapcsolódási pont (join point): aspektus interakció helye
 - pl. `send* ()` - minden `send` kezdetű metódus esetén
 - Újrahasználható a beavatkozás
 - Beavatkozás (advice): mit kell ott csinálni?
 - Pl. naplófájlba írás a `send* ()` végrehajtásáról
- Fordítás során:
 - Felműszerezés: Aspektus és eredeti kód összefésülése

Példa: Szoftver monitorozás AOP felhasználásával

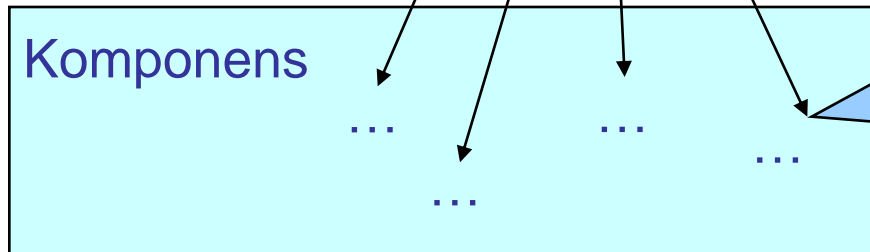
Járulékos
aspektusok:
különbéle
szempontú
monitorozás

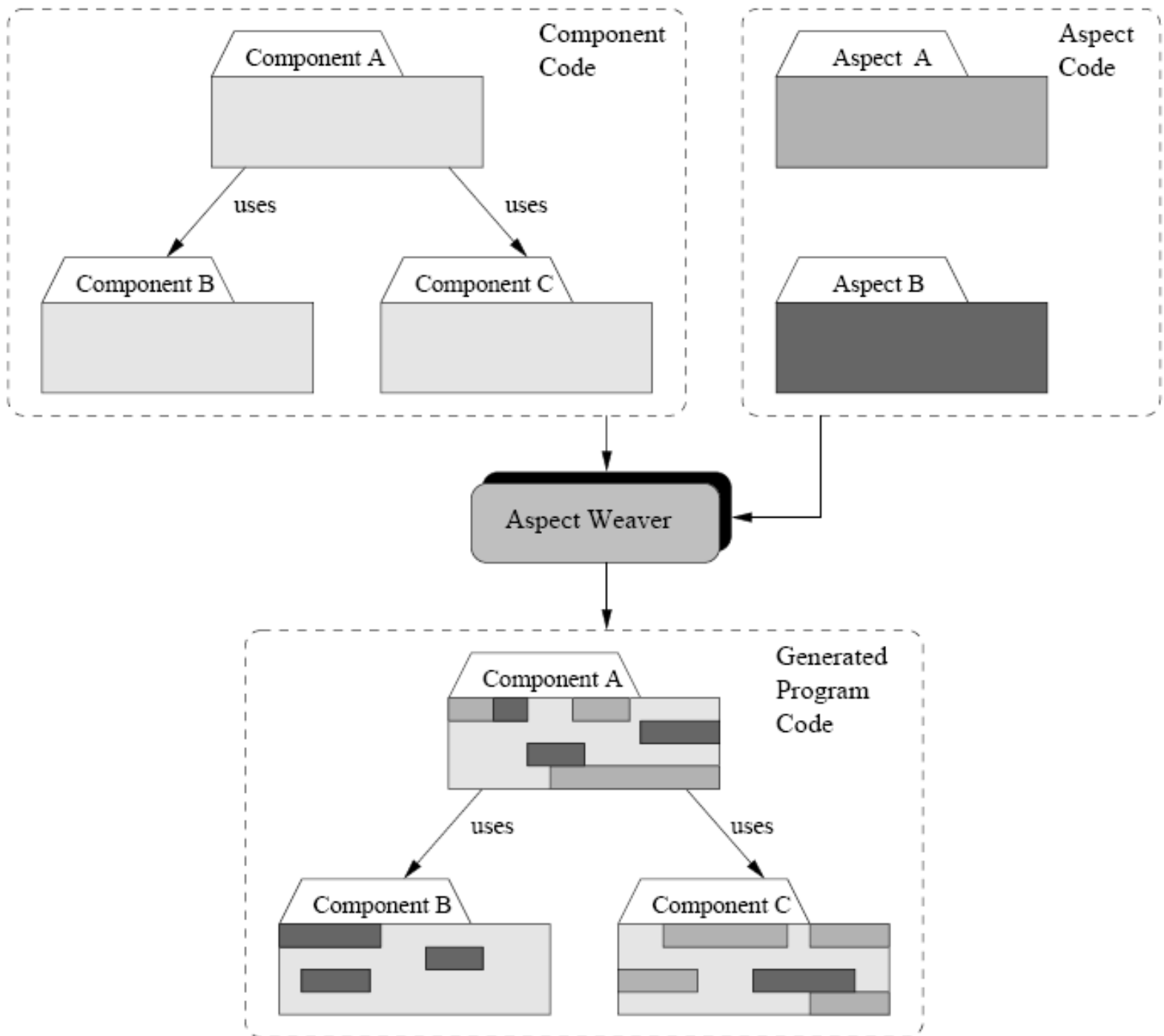
Advice (tanács,
beavatkozás):
before, after, ...

Pointcut
(vágási pont,
eseményleíró):
call, execution, ...
reguláris kifejezés

Alap
komponens:
monitorozott
program

Join point
(kapcsolódási pont):
konkrét hely
a programban

Példa: Aspektus-orientált minta

Eredeti forráskód:

```
class Controller {  
    public int send(int msg) {  
        <<sending message>>  
    }  
}
```

A send() hívást szeretnénk regisztrálni

Vágási pont definiálás loggedCall névvel

Aspektus kód:

```
public aspect SimpleLog {  
    pointcut loggedCall(int msg):  
        execution(public int Controller.send*(..) && args(msg);  
  
    before(int input): loggedCall(msg) {  
        <<log request(msg)>>}  
  
    after() throwing exception (Exception e): loggedCall() {  
        <<log exception>>}  
}
```

Vágási pont (trigger):
send() végrehajtása

Vágási pont előtt avatkozunk be

Beavatkozás (regisztrálás)

Kivétel dobásának regisztrálása

Tartalomjegyzék

- Motiváció
 - Célkitűzés: Belső működés analízise
- A profiling általános problémái
 - Felműszerezés, triggerelés, regisztrálás
 - Szoftver és hardver monitorozás
- **Futásidő profiling**
 - Teljesítményproblémák felderítése
- Memóriahasználat profiling
 - Memóriaproblémák monitorozása

Futásidő profilerek

- Alapfeladatok:
 - Függvényhívási hierarchia felderítése
 - Függvények hívási gyakoriságának hozzárendelése
 - Annotált forrás: utasítások végrehajtási gyakorisága
 - Az egyes függvényekben eltöltött idő hozzárendelése
 - Célkörnyezetben futtatva használhatók az eredmények
- Felhasználás:
 - Problémás helyek (hívások) azonosítása:
Teljesítmény szempontjából szűk keresztmetszetek
 - Melyik metódust érdemes gyorsítani, átstrukturálni?
 - Javítások hatásának ellenőrzése
 - Gyorsult-e a végrehajtás a változtatás után?

Példák futásidő profilerekre

- Egyszerű, C fordítókkal használható: **gprof**
 - Program felműszerezése: speciális fordítással
cc -pg prog.c -o prog (opció; gcrt0.o, libc_p.a)
 - Futás közbeni adatgyűjtés:
gmon.out adatfájlba
 - Off-line kiértékelés:
gprof prog gmon.out
- Java alkalmazásokhoz (is): Rational Quantify
 - Futásidő adatok gyűjtése
 - Adatok analízise és bemutatása
 - Hívási hierarchia
 - Metódusok futási ideje

Profiler példa: gprof jelentés: Flat profile

% time	cumulative seconds	self seconds	calls	self us/call	total us/call	name
33.65	0.71	0.71	4	177500.00	177500.00	RELERR
28.91	1.32	0.61	4	152500.00	152500.00	RELFINE
13.27	1.60	0.28	60	4666.67	4666.67	RELCOARSE
10.90	1.83	0.23	32	7187.50	7187.50	INTERPOL
6.16	1.96	0.13	4	32500.00	32500.00	RESFINE
2.84	2.02	0.06	28	2142.86	2142.86	RESCOARSE
1.90	2.06	0.04	1	40000.00	40000.00	write_res
1.42	2.09	0.03	1	30000.00	30000.00	INIT
0.95	2.11	0.02	8	2500.00	2500.00	PUTZERO
0.00	2.11	0.00	1	0.00	0.00	OUTPUT

- **Time:** Percentage of the total running time of program used by this function
- **Cumulative seconds:** Sum of the seconds accounted for by this function and those listed above it
- **Self seconds:** The number of seconds accounted for by this function alone
- **Self us/call:** The average number of microseconds spent in this function per call
- **Total us/call:** The average number of microseconds spent in this function and its descendents per call

Profiler példa: gprof jelentés: Call graph

```
index % time      self  children  called  name
[1]    100.0      0.00    2.11      4/4    main [1]
        0.71    0.00    4/4    RELERR [2]
        0.61    0.00    4/4    RELFINE [3]
        0.28    0.00    60/60   RELCOARSE [4]
        0.23    0.00    32/32   INTERPOL [5]
        0.13    0.00    4/4    RESFINE [6]
        0.06    0.00    28/28   RESCOARSE [7]
        0.04    0.00    1/1    write_res [8]
        0.03    0.00    1/1    INIT [9]
        0.02    0.00    8/8    PUTZERO [10]
-----
        0.71    0.00    4/4    main [1]
[2]    33.6      0.71    0.00      4      RELERR [2]
-----
        0.61    0.00    4/4    main [1]
[3]    28.9      0.61    0.00      4      RELFINE [3]
```

- **Self:** Total amount of time spent in this function
- **Children:** Total amount of time propagated into this function by its children
- **Called:** Number of times the function was called

Profiler példa: Rational Quantify

Rational Quantify - [Function List: java]

File Edit View Settings Window Help

Microseconds 0.00

Method	Calls	Method time	M+D time	M time (% of Focus)	M+D time (% of Focus)	Avg M time	Min M time	Max M time	
JVM Garbage Collector	75	44868316,98	44868316,98	35,25	35,25	598244,23	2443,92	16613123,72	JVM int
Logger.formatDateSt...	20 034	16878492,69	52820771,13	13,26	41,50	843,92	749,10	12801,35	carstor
FileOutputStream.wri...	20 010	9844922,18	9844922,18	7,73	7,73	492,00	0,00	15543,75	java.io.l
Calendar.internalSet	2 040 034	4002867,07	4002867,07	3,14	3,14	1,96	1,64	15624,89	java.util
GregorianCalendar.ti...	120 032	3595607,17	6789004,86	2,82	5,33	29,96	25,75	3908,20	java.util
GregorianCalendar.c...	120 032	3452694,37	13651229,90	2,71	10,72	28,77	24,37	5325,30	java.util
Date.getField	120 030	1784801,13	20207988,46	1,40	15,88	14,87	11,27	8492,52	java.util
AbstractList\$Itr.next	315 740	1765584,49	2714147,85	1,39	2,13	5,59	4,71	6090,37	java.util
TesDriver.addAndR...	10	1661241,00	82032486,10	1,31	64,45	166124,10	146859,16	207916,06	carstor
Vector.add	325 757	1430512,56	2188086,08	1,12	1,72	4,39	3,26	4270,87	java.util
AbstractList\$Itr.hasN...	335 740	1400103,59	1922007,70	1,10	1,51	4,17	3,38	2771,53	java.util
SingleByteEncoder.e...	20 020	1000981,51	1706719,29	0,79	1,34	50,00	30,82	3909,54	sun.nio
Object.clone	120 030	932350,68	932350,68	0,73	0,73	7,77	0,00	14199,04	java.lor
carstorage.CarPart	100 030	870253,37	1498628,61	0,68	1,18	8,70	6,51	4986,63	carstor
ThreadLocal.get	85 126	856203,36	1755414,72	0,67	1,38	10,06	7,00	8016,96	java.lar
String.charAt	428 856	837476,97	837476,97	0,66	0,66	1,95	1,34	2509,34	java.lar
System.arraycopy	306 073	832533,97	832533,97	0,65	0,65	2,72	1,27	2035,82	java.lar
Integer.toString	120 030	789261,49	4318548,19	0,62	3,39	6,58	5,14	6109,07	java.lar
Integer.toString	120 030	762265,90	2592852,44	0,60	2,04	6,35	1,33	3749,57	java.lar
Calendar.get	120 031	757033,27	1283736,37	0,59	1,01	6,31	5,30	1050,86	java.util
StringBuffer.append	110 531	708338,34	1744617,69	0,56	1,37	6,41	3,56	2025,47	java.lar
carstorage.Wheel	40 030	686297,82	1759679,92	0,54	1,38	17,16	13,01	2524,85	carstor
Vector.ensureCapac...	325 774	667724,30	757643,71	0,52	0,60	2,05	1,54	5237,05	java.util
Calendar.setTimeInMi...	120 032	665378,14	14745400,83	0,52	11,58	5,54	4,04	4520,94	java.util
TimeZone.clone	120 033	663536,45	1595839,28	0,52	1,25	5,53	4,36	2511,05	java.util
lang.Integer	120 031	633571,99	828346,39	0,50	0,65	5,28	3,43	4481,47	java.lar
CarPart.setPrice	100 030	628375,24	628375,24	0,49	0,49	6,28	4,40	4770,70	carstor
String.getChars	130 615	586556,51	894593,90	0,46	0,70	4,49	3,14	5033,81	java.lar
carstorage.Car	10 030	580551,83	2989685,29	0,46	2,35	58,05	51,21	5085,30	carstor
lang.Character	315 740	575491,95	575491,95	0,45	0,45	1,82	1,23	4212,11	java.lar
ZoneInfo.getOffsets	120 032	565142,19	883072,56	0,44	0,69	4,71	3,38	10095,51	sun.util

Profiler példa: Visual Studio Ultimate profiler

- Profiling lehetőségek: CPU sampling, function call instrumentation, .Net memory allocation, resource contention
- Megjelenítés: Hívási fa, függvényenkénti adatok (flat profile)

Function Name	Number of Calls	Elapsed Inclusive Time %	Elapsed Exclusive Time %
ConsoleFilterDemo.exe	0	100.00	0.00
ConsoleFilterDemo.Program.Main(string[])	1	99.12	0.02
AForge.Imaging.Filters.IFilter.Apply(class System.Drawing.Bitmap)	1	96.94	96.94
System.Drawing.Image.FromFile(string)	1	1.54	1.54
AForge.Imaging.Filters.OilPainting..ctor()	1	0.47	0.47
ConsoleFilterDemo.Program.someFunc2()	1	0.07	0.00
System.Console.WriteLine(string)	1	0.07	0.07

Function Name	Number of Calls	Elapsed Inclusive Time %	Elapsed Exclusive Time %
AForge.Imaging.Filters.IFilter.Apply(class System.Drawing.Bitmap)	1	97.04	97.04
System.Drawing.Image.FromFile(string)	1	1.52	1.52
System.Diagnostics.Tracing.EventSource..ctor()	1	0.70	0.70
AForge.Imaging.Filters.OilPainting..ctor()	1	0.52	0.52
ConsoleFilterDemo.Program.Main(string[])	1	99.25	0.08
System.Console.WriteLine(string)	4	0.07	0.07
ConsoleFilterDemo.ConsoleFilterEventSource..cctor()	1	0.75	0.03
ConsoleFilterDemo.ConsoleFilterEventSource.ImageLoa	1	0.02	0.02

Profiler példák: Java profiler eszközök

Egy lista:

- <http://java-source.net/open-source/profilers>
- jvisualvm
 - JDK belépített eszközöket használ
- YourKit Java Profiler
- Quest JProbe
- JIP – Java Interactive Profiler
- Netbeans Profiler
- ...
- Eclipse:
 - Test & Performance Tools Platform (TPTP)

Tipikus teljesítményproblémák és megoldási ötletek I.

- Haszontalan számítás

- Nem törölt kódrészletek, amik erőforrást foglalnak
- Igény nélküli, „alapértelmezett” szolgáltatások

- Felesleges újraszámítás

- Részeredmények újraszámítása tárolás helyett

- Rossz hatékonyságú algoritmusok használata

- Nem optimális komplexitású algoritmus a feladatra
- Platform adottságainak rossz kihasználása

→ Program átstrukturálás

- Felesleges számítások, hívások törlése
- Szolgáltatások optimalizálása

→ Optimalizált számítások

- Ismétlés elkerülése ideiglenes tárolással a programon belül

→ Hatékonyabb algoritmusok használata

- Rendezési, keresési, ... algoritmusok: Több változat
- Platform kihasználása: Speciális utasításkészlet, koprocesszor (GPU)

Tipikus teljesítményproblémák és megoldási ötletek II.

- Rendszerszolgáltatások mértéktelen igénybevétele
 - Lassú környezetváltás
- Foglalt erőforrásokra való várakozás
 - Szinkronizáció, állomány hozzáférés, kommunikáció esetén

- Kevesebb rendszerhívás
 - Halasztott hívások (nem kritikus időben)
- Foglalt erőforrások figyelembe vétele
 - Státusz figyelése és a várakozás optimalizálása

Tartalomjegyzék

- Motiváció
 - Célkitűzés: Belső működés analízise
- A profiling általános problémái
 - Felműszerezés, triggerelés, regisztrálás
 - Szoftver és hardver monitorozás
- Futásidő profiling
 - Teljesítményproblémák felderítése
- **Memóriahasználat profiling**
 - **Memóriaproblémák monitorozása**

Jellegzetes memóriahibák

- Statikusan detektálható hibák
 - Pl. típuskonverziós hibák
- Memória szivárgás: **hiányzó kódrészlet miatt**
 - Lefoglalt, de fel nem szabadított memóriaterületek (C++) → elfogy a memória...
 - Szükségtelen hivatkozások miatt foglalt objektumok (Java) → szemétgyűjtés nem működik...
- Illegális memóriahasználat: **hibás kód miatt**
 - Tömbök határainak túlcímzése
 - Inicializálatlan memória olvasása
 - Írás felszabadított memóriaterületre
 - Allokálatlan memóriához való hozzáférés

Nehézségek a tesztelésben

- „Rejtélyes” hatások
 - Hatások csak későn és más formában jelentkeznek (pl. adathiba, lassulás, fagyás, ...)
 - Hatások csak nehezen reprodukálhatók
- Ötlet: Nem a késői hatás alapján detektálni
 - Tömbök határai előtt és után „tilos zóna” beillesztése
 - Memória státuszának nyilvántartása (allokált, inicializált stb.)
 - Hivatkozások nyilvántartása és ellenőrzése (C++)
 - Allokált memória kijelzése és összehasonlítása (Java); a folyamatosan foglalt metódusok azonosítása

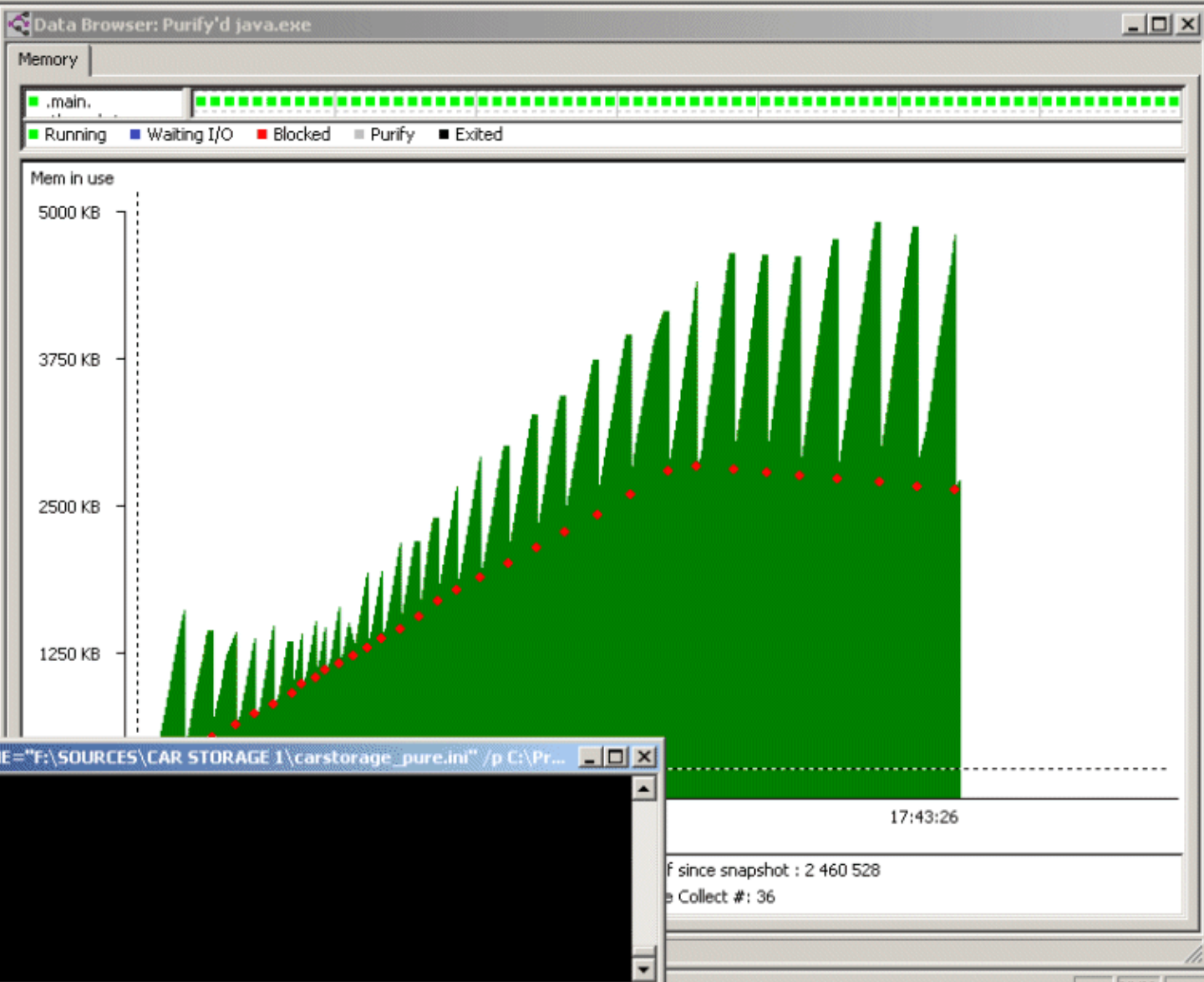
Példa eszköz: Rational Purify

- Automatizált feladatok:
 - Memória foglалás rögzítése
 - Memóriakezelési hibák futásidejű detektálása
- Kiindulási alap:
 - Memória foglалás és -felszabadítás regisztrálása
 - Automatikusan illeszt be ellenőrző kódrészleteket (akár a forráskód ismerete nélkül)
 - Windows: futtatható kód alapján
 - Java: virtuális gép profiling
 - Solaris: object code alapján (linkelés fázisban)

java.exe

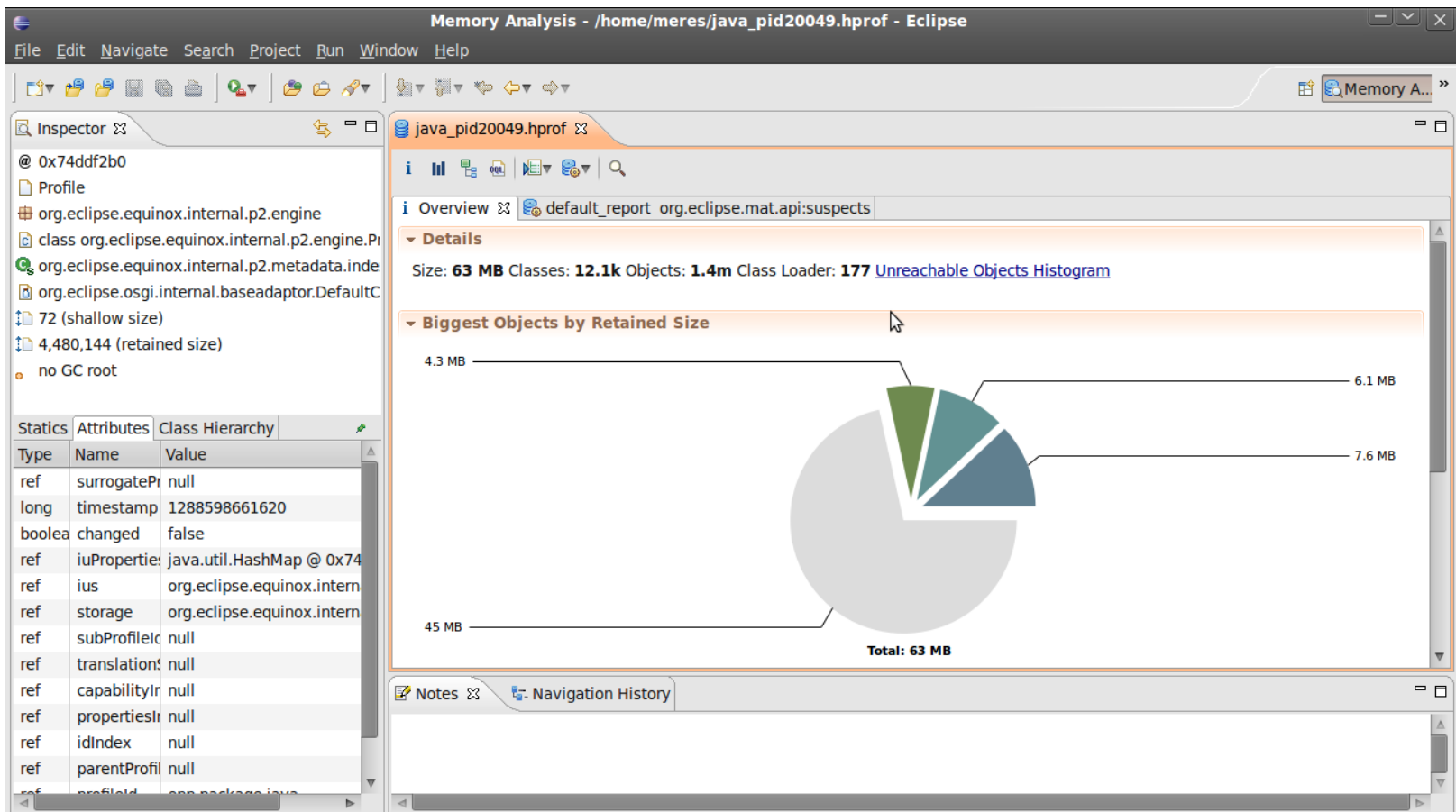
- Run @ 2003.09.01. 17:40:27 -jar c...
- Snapshot @ 2003.09.01. 17:40:30


```
Run Memory Profile: -EXE_INI_FILENAME="F:\SOURCES\CAR STORAGE 1\carstorage_pure.ini" /p C:\Pr...  
9990/10000  
9991/10000  
9992/10000  
9993/10000  
9994/10000  
9995/10000  
9996/10000  
9997/10000  
9998/10000  
9999/10000
```

Példa eszköz: Memory Analyzer (Eclipse)

- Heap dump fájl vizsgálata
- Különálló RCP alkalmazás, vagy Eclipse Memory Analysis nézet

Összefoglalás

- Motiváció
 - Célkitűzés: Belső működés analízise
- A profiling általános problémái
 - Felműszerezés, triggerelés, regisztrálás
 - Szoftver és hardver monitorozás
- Futásidő profiling
 - Teljesítményproblémák felderítése
- Memóriahasználat profiling
 - Memóriaproblémák monitorozása